

Az angol nyelvű biológia tantárggyal kapcsolatos tudnivalók a 2012-2013-as tanévre

A biológia szaktanterem használati rendje

1. A biológia tantermet a tanítás megkezdésekor a szaktanár nyitja és a tanítási nap végén zárja.
2. A hálózati főkapcsoló bekapcsolása (ezáltal a hálózat feszültség alá helyezése) és kikapcsolása a tanár feladata.
3. A tanulók szünetekben bemehetnek a terembe, előkészülhetnek az órára, hogy becsengetéskor kezdődhessen a tanítás.
4. Az élősarok gondozását (növények locsolása, tápszóvása, akvárium tisztán tartása, halak etetése stb.) kizárólag a kijelölt felelős tanulók végezhetik szünetekben, illetve tanítás után.
5. A tanteremben étkezni csak szünetben szabad.
6. Tanítási órán csak a tanuláshoz szükséges felszerelés lehet a tanuló előtt az asztalon, egyebet (táskát, ruhafélét) az asztalok alatti raktérre, vagy üres székre kell elhelyezni.
7. Az asztalokat és a fiókokat a tanulóknak tisztán kell tartaniuk. Ha írás, firkálás jelenik meg rajtuk, az ott ülő tanulók kötelesek a tanártól kapott takarítóeszközökkel a szünetben eltávolítani azokat, illetve a fiókból kiüríteni a szemetet.
8. A laborgyakorlatok előtti szünet elején csak a felszerelést előkészítő asztalfelelős tanulók jöhetnek be, majd munkájuk végeztével, de még az óra megkezdése előtt, minden tanuló köteles elfoglalni a helyét. Ilyenkor az ülésrend a felhasználandó felszereléshez igazodik. Labor órán csak a munkavégzéshez szükséges felszerelés vihető be, minden egyebet kinn kell hagyni a terem előtt. Az asztalokra, illetve a székekre pakolni tilos!
9. A bútorok, a mikroszkópok és az egyéb felszerelés (írásvetítő, faliképek, tévé, vetítővászon stb.) jelentős értéket képviselnek. Épségükre, zavartalan működésük biztosítására minden tanuló köteles vigyázni. A gondatlan vagy szabálytalan használat, illetve a szándékosan okozott kárt a károkozónak meg kell térítenie.
10. Utolsó tanítási óra végén a tanulók kötelesek az összes széket feltenni az asztalokra.
11. A munka- és balesetvédelmi szabályok (különösen az érintésvédelmi előírások) és a kulturált viselkedés mindenkor betartandók.

A tantárggyal kapcsolatos tanári és tanulói elvárások

1. A tanulók és a tanár **közös elvárása**, hogy a tanórán eltöltött idő a biológiatanulás valamilyen formájával teljék. A tanár szervezi meg és irányítja a tevékenységeket, amiben a tanuló közreműködő partner, hiszen az ő célja is az, hogy a lehető legsikeresebben teljesítse a tantárgyi követelményeket. A tanuló is megfogalmazhatja a tantárggyal kapcsolatos elvárásait, és a tanár figyelembe veheti ezeket a közös munkában, ha az annak a hatékonyságát növeli.

2. A **tanár feladata**, hogy minden segítséget megadjon ahhoz, hogy a tanuló a követelményrendszerben megadott tananyagot elsajátíthassa. Logikus magyarázattal, változatos szemléltetéssel segítse a megértést, különös figyelemmel a nyelvi problémákkal küzdő tanulókra. Adjon egyértelmű, világos útmutatásokat a tanulóknak, és a szakmai kérdésekre legjobb tudása szerint válaszoljon. A tanár azt kérheti számon, amit tanított. Ha bővebb a magyarázat, mint a szükséges, jelezze, mit nem kér számon. A tanár értékeljen objektíven, és indokolja meg az értékelését. A nagydolgozatot jelezze időben (legalább két héttel előre), és határidőn belül (két héten belül) javítsa ki.

3. Elvárás, hogy a tanuló a tanórára **felszereléssel** (angol nyelvű biológia tankönyv, jegyzetfüzet, íróeszköz, laborgyakorlatra ceruza stb.) és megfelelő elméleti felkészültséggel érkezzen. Elvárás, hogy a szaktanterem használati szabályait betartsa a tanuló, és a tanulás menetét ne akadályozza. Nem megfelelő viselkedés, a tanítás menetét zavaró fegyelmezetlenség esetén a tanuló szaktanári figyelmeztetést kaphat.

4. A tanuló a tanórán **figyel** a tanári magyarázatra, jelentkezéssel jelzi, ha valamit nem ért, nem lát, vagy nem tud kiolvasni, és ezáltal segíti a tanítás-tanulás hatékonyságát. Ezen túl figyel az elhangzott tanári kérdésekre (jelentkezik, ha tud rájuk válaszolni) a társai válaszára, kérdéseire. A tanórákra **rendszeresen készülni** kell, mivel a számonkérés, és a tudás mérése folyamatosan történik: az elhangzott kérdésekre adott (vagy nem adott) válaszokat a tanár bármikor érdemjeggyel értékelheti. Erre a folyamatos tanár és tanulók közti kapcsolatra a közös tanulás sikeressége érdekében van szükség.

5. A tanuló a tanórán a jegyzetfüzetébe **vázlatot** ír, ez része az órai munkának, amit a tanár érdemjeggyel értékel. A táblai vázlatot szabad kibővítheti, de nem szabad megváltoztatni annak logikai felépítését, mert az a tananyag tartalmi összefüggéseit követi. Ha valaki hiányzik, a jegyzetet a megfelelő helyre pótolni kell. A jegyzetfüzet munkaeszköz, amiben a megtanulandók rövidítve, összefüggéseikben vannak rögzítve. Ennek a logikai vázlatnak a követése (és megtanulása) sokat segíthet abban, hogy a tananyag összefüggéseit is lássa a tanuló és ne vesszen el a részletekben. A vázlat megtanulása több mint fél siker!

6. Az esetleges **írásbeli házi feladatot** a jegyzetfüzetbe, címmel ellátva az adott témához kapcsolódóan idejében és hiánytalanul kell elkészíteni. Ez minden tanuló számára kötelező (hiányzás esetén pótlendő). A többnyire gondolkodtató kérdések megválaszolása elsősorban a nehezebb anyagrészek megértését és a begyakorlást szolgálják. A házi feladat mulasztása esetén a tanuló elégtelen érdemjegyet kaphat.

7. A **laborgyakorlati órákra** a hatékonyság érdekében a tanárnak és a tanulóknak is különös gonddal kell felkészülnie. A tanulók az előre kiosztott munkalapokon minden útmutatást (célkitűzések, eszközök, gyakorlat menete stb.) megkapnak a teendőkhöz, abból kell készülniük. Ez a gyakorlat elején rövid megbeszélés formájában számonkérendő. Aki gyakorlati óra előtti órán hiányzik, annak kötelessége beszerezni a

felkészüléshez szükséges információt és a gyakorlaton ennek ismeretében megjelenni. Ha valaki gyakorlati órán hiányzik, köteles azt a tanárral előre egyeztetett időpontban pótolni. A munkalapok kiosztása és összeszedése minden munkaasztalnál az önkéntes kisegítő diákasszisztens feladata. Minden laborgyakorlatnak egy nagyon formális jegyzet formájában nyoma marad a jegyzetfüzetekben, amit a tanár ellenőriz.

8. A laborgyakorlati órák zökkenőmentes lefolyása érdekében a négy asztalfelelős szünetben (amíg a többiek a terem előtt várakoznak) a tanár felügyeletével kiosztják a felszerelést. A gyakorlat végeztével levezénylik és felügyelik (ellenőrzik a felszerelés épségét, tisztaságát stb.) a felszerelés elpakolását, amiben mindenkinek kötelessége részt venni.

9. Az **élősarkot** (növények öntözése, tápsózása, akvárium tisztítása, halak etetése stb.) önkéntes alapon tanulók gondozzák. A rendszeres szakszerű munka fél évenként egy 5-ös érdemjeggyel értékelendő.

A számonkérés formái

Az angol nyelvű biológia órákon a számonkérés és értékelés folyamatosan történik, Ez segíti az egymásra épülő ismeretek könnyebb megértését és elsajátítását, illetve egyenletes terhelést biztosít a nagy mennyiségű ismerethalmaz és óriási angol szakszókincs megszerzéséhez.

1. A számonkérés egyik legfontosabb formája a **szóbeli felelet**. Ez állhat a tanórára megtanultakhoz kapcsolódó tanári kérdésekre adott válasz(ok)ból vagy egy rövid összefüggő rész szóban vagy írásban történő önálló kifejtéséből. Ha a tanulót önálló felelésre felszólítják, akkor a szakszavak helyes használata és a tények ismerete mellett a felelet logikai felépítése és a beszéd folyamatosága is része a felelet értékelésének. A nyelvi hibák kijavításra kerülnek, de ha a tartalmi mondanivalót nem torzítják, nem jelent jegylevonást. Az írásbeli felkéréskor azt kell leírnia a tanulónak, amit szóbeli feleletkor is elmondana és ugyanúgy is értékelendő. Az írásbeli számonkérés több tanuló egyidejű megnyilatkozását teszi lehetővé, bár az írásbeli kiértékelése csak a következő óra elején történik meg. A tanuló bármelyik tanóra elején, amikor számonkérés van (ez a tanórák kb. 90% - a) önként jelentkezhet szóbeli felelésre, ami folyamatos javítási lehetőséget biztosít.

A szóbeli felelet értékelésekor az átmenő jegyért az elvárt ismeret 50%-át kell tudni, az attól több tudásért magasabb érdemjegy jár: 65%-tól 3-as, 80%-tól 4-es, 90%-tól 5-ös. Ha valaki valamilyen okból nem tudott egy órára felkészülni, azt köteles szünetben vagy az óra elején jelenteni. Ha a tanár indokoltnak tartja, felmentheti a tanulót a számonkérés alól, de természetesen a mulasztást minél hamarabb pótolni kell, hiszen az újabb ismeret kapcsolódik az előzőekhez, és a hiányosság megértési problémát okozhat.

2. A számonkérés fontos része, az egy nagyobb tananyagrészt után (félévente kb. 2-5 alkalommal) írt egész órás **nagydolgozat**. Ez elsősorban biológiai tényismeretet mér. Az érdemjeggyel való értékelés a szóbeli értékeléshez hasonlóan történik, a feladatsoron szerezhető pontszámokhoz igazodó előre kidolgozott kulcs alapján. Aki hiányzik, köteles lehetőleg az első órán, amikor megjelenik, bepótolni, de indokolt esetben a pótlásra lehet halasztást kérni. Általában az elégtelen nagydolgozatot nem kell újraírni, de egyéni megbeszélés alapján van rá lehetőség. Ha alapozó fejezetből, amit a tanár előre jelez, szerez a tanuló elégtelen dolgozatjegyet, akkor kötelező a hiányt pótolni és a tanárral egyeztetett időpontban újból megírni a dolgozatot.

3. A számonkérés ritkább formája a be nem jelentett **röpdolgozat**, amit minden vagy csak néhány tanuló ír. Ebben a kérdések csak az utolsó tanóra anyagára vonatkozhatnak és a hiányzóknak nem kell pótolniuk. Értékelése a szóbeli feleletekéhez hasonló.

4. Ritkán, ha az elvont fogalmak helyes ismerete elengedhetetlen egy kisebb témakör (pl. genetikából) megértéséhez, akkor a kulcsfogalmak számonkérése rövid **meghatározások** formájában történik. Egy rövid (10-20 pontos) röpdolgozatban 5 vagy 10 fogalmat kell meghatározni és a teljesítéshez legalább hármas osztályzatot kell szerezni. A tanuló mindaddig újraírja a fogalom meghatározásokat (és minden előző érdemjegye megmarad), amíg el nem éri a közepes tudásszintet. A hiányzóknak pótolniuk kell a fogalom röpdolgozatot.

A tanuló munkájának az értékelése

1. A szóbeli feleletekre szerzett érdemjegy az un. **kisjegy**, amiből egy félévben mindenkinek több összegyűl. Minden tanuló a jegyzetfüzetére is kap félévente egy jegyet a benne levő vázlatok, házi feladatok és a laborjegyzetek értékelésével. A füzetre kapott érdemjegy, az esetleges házi feladatra, röpdolgozatra vagy élősarok gondozásra kapott jegy is egy szóbeli felelettel egyenértékű kisjegy. A bejelentett nagydolgozatra kapott érdemjegy az un. **nagyjegy**.
2. A **félévi jegy** a kisjegyek és a nagyjegyek átlagainak az átlagából lesz, de egyik részátlag sem lehet egyes. Ha az átlag nem kerek szám, általában, ha nincs különösebb ok arra, hogy ettől eltérjen a tanár, a kerekítés szabályai szerint 0,5 alatt a kisebb, a fölött a nagyobb jegyet kapja a tanuló. 0,5-nél a tantárgyhoz, a csoporthoz, az órai munkához való viszonyulás lehet az értékeléskor figyelembe vehető tényező, de a jobb jegy számonkéréssel is megszerezhető.
3. A második félévi jegy, ha nincs nagy eltérés (legfeljebb egy jegynyi) az első félévtől, akkor egyben az **év végi jegy** is, mert a javuló tendencia pozitívan értékelendő, míg a hanyatlás negatívan. Ha nagy az eltérés, az év végi jegy az első félév figyelembe vételével, mérlegelés kérdése, illetve a tanuló esélyt kaphat (szóban vagy írásban) a nagyobb érdemjegy megszerzésére. Átlagolható az egész évben kapott kis és nagy jegyek átlaga is.

4. Az érdemjegyek mellett a tanuló tanórai munkáját **dicsérettel** is értékelheti, illetve hanyagságért, fegyelmezetlenségért **figyelmeztetésben** részesítheti a szaktanár. A kiemelkedő tanulmányi előmenetelt (csak jeles érdemjegyek) szaktanári dicsérettel jutalmazza a tanár.

A javító-, osztályozó- és különbözeti vizsga angol nyelvű biológia tantárgyból

1. A továbbhaladás feltételként valamennyi esetben sikeres írásbeli és szóbeli vizsgát kell tennie a tanulónak, a kettő átlaga jelenti a vizsga eredményét. A vizsga az éves (különbözeti vizsga esetén esetleg a féléves) tananyagot felöleli, aminek a témaköreit a vizsgázó előre megkapja.
2. A 60 perces (angol nyelvű) írásbeli különböző témakörök feladataiból áll. Segédeszközként számológép feladatához a törvényi előírásnak megfelelő zsebszámológép használható.
3. A szóbelin a vizsgázó 20 tételből húz egyet és 20 perc gondolkodási idő után maximum 10 percen önállóan kifejti a feleletét.
4. A sikeres vizsgához átlagban legalább 50%-ot kell teljesíteni a két vizsgarészen, de egyik vizsgarész eredménye sem lehet 25%-nál gyengébb. Az elérhető osztályozatok a következők:

A javítóvizsgán:

0-49% - elégtelen
 50-75 %- elégséges
 76-100%- közepes

Az osztályozó vizsgán:

0-49% - elégtelen
 50-62 %- elégséges
 63-75%- közepes
 76-87% - jó
 88-100% - jeles

A különbözeti vizsgán

0-49%- nem felelt meg
 50-100% megfelelt

Balatonalmádi, 2012. augusztus 27.

Dr. Várkuti Anna
 biológiatanár
 Magyar-Angol Tannyelvű Gimnázium és Kollégium